

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
412-58/19
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел. бр. 7152 датум: 26.02.2020. г.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ
МОНИТОРИНГ УСТАНОВА У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ ЛИЦА ЛИШЕНА СЛОБОДЕ

Извештај о посети Полицијској управи Врање и Окружном затвору у Врању

Београд, фебруар 2020. године

МАНДАТ НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (у даљем тексту: НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право: на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамо разговара са тим лицима, и са службеним лицима, која су обавезна да сарађују тим поводом, и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; на приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређења услова у којима се она задржавају или затварају

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

У институцији Заштитника грађана формирана је посебна организациона јединица Одељење националног механизма за превенцију тортуре, која обавља стручне послове НПМ, чији је мандат одређен чланом 4. Опционог протокола за превенцију тортуре. Одељењем руководи начелник, који за рад Одељења и свој рад одговара заштитнику.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ,² којим је предвиђено да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног поступка по јавном позиву,³ Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ, и то: Београдски центар за људска права, Иницијативу за права особа са менталним инвалидитетом (МДРИ-С), Комитет правника за људска права (ЈУКОМ) и Међународну мрежу помоћи (ИАН). Анексима Споразума о сарадњи,⁴ сарадња је продужена са удружењима Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (МДРИ-С), Комитет правника за људска права (ЈУКОМ) и Међународна мрежа помоћи (ИАН).

По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеним установама. Након тога, НПМ одржава стални дијалог са посећеном установом, као и органом у чијем је саставу та установа, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

¹ "Сл. лист СЦГ - Међународни уговори", бр. 16/05 и 2/06 и "Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 7/11.

² Потписан 12. децембра 2011. године.

³ Објављен у "Сл. гласнику РС", бр. 25/18.

⁴ Закључени 22. априла 2019. године.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

УСТАНОВА	Полицијска управа Врање - седиште (ПУ Врање - седиште) Полицијска станица Сурдулица (ПС Сурдулица) Окружни затвор у Врању (ОЗ у Врању)
ВРЕМЕ ПОСЕТЕ	19. септембар 2019. године
ВРСТА ПОСЕТЕ	Редовна по Плану посета НПМ за 2019. годину
ЦИЉ ПОСЕТЕ	Одвраћање органа јавне власти и службених лица од било каквог облика злостављања или мучења, као и њиховог усмеравања на стварање услова и поступање према лицима лишеним слободе у складу са важећим прописима и стандардима, све у циљу превенције тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.
НАЈАВА ПОСЕТЕ	Ненајављена посета
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана у обављању послова НПМ
ТИМ ЗА ПОСЕТУ	Вођа тима: Маја Јовић, <i>Заштитник грађана/Одељење НПМ</i> Чланови тима: Ивана Босиљчић, <i>Заштитник грађана</i> Проф. др Драган Јечменица, <i>форензичар-специјалиста судске медицине, Међународна мрежа помоћи (International Aid Network – IAN)</i>

САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА НПМ

Иако су посете биле ненајављене, сва службена лица у седишту ПУ Врање, ПС Сурдулица и ОЗ у Врању остварили су пуну сарадњу са тимом НПМ, којем су пружене све тражене информације, омогућен увид у релевантну документацију, обилазак и фотографисање просторија за задржавање.

ТОК ПОСЕТЕ

Тим НПМ је најпре посетио ОЗ у Врању како би чланови тима НПМ, у разговорима са притвореним лицима, који су на извршење мере притвора доведени након задржавања у полицијским станицама у саставу ПУ Врање, прикупили информације о поступању полицијских службеника према њима током задржавања, као и приликом примене других полицијских овалшћења.

Приликом посете, обављен је разговор и са запосленим у Служби за здравствену заштиту о начину обављања првог лекарског прегледа приликом пријема лица на меру притвора и начину документовања, евентуално, уочених повреда, а лекар специјалиста судске медицине остварио је и увид у здравствене картоне притворених лица. Два лица којима је било одређено задржавање у просторијама ОЗ у Врању у време посете НПМ

тима, налазила су се на саслушању код јавног тужиоца, тако да су разговори обављени само са појединим притвореницима.

У наставку посете, у седишту ПУ Врање, тим НПМ је обавио разговор са полицијским службеницима и остварио увид у предмете о задржавању и употреби средстава принуде.

ПС Сурдулица, у којој се налази једна просторија за задржавање, посећена је током ноћи.

ОКРУЖНИ ЗАТВОР У ВРАЊУ

ПРОСТОРИЈЕ ЗА ЗАДРЖАВАЊЕ

У ОЗ у Врању, у притворској јединици, смештају се лица која се задржавају по свим основама, будући да на територији ПУ Врање постоји само једна просторија за задржавање у ПС Сурдулица.

У ОЗ у Врању, просторија која је намењена за смештај задржаних лица је капацитета за 4 лица. Уколико треба да се задржи више лица која су из истог дела, односно жена или малолетник, онда се задржавају у одвојеним просторијама, тако што се једна од просторија – спаваоница у којима су смештена притворена лица, прерасподелом тих лица у друге просторије - спаваонице, ослобађа за задржавање лица.

Просторија је опремљена лежајевима, столом и клупама за седење, као и касетама за одлагање личних ствари. Такође, просторија има грејно тело, као и опремљено купатило, зидом одвојено од остатка просторије, тако да је лицима у задржавању омогућена приватност. Просторија има адекватну природну и вештачку светлост, као и доток свежег ваздуха.

Просторија која је у ОЗ Врање намењена за полицијско задржавање нема инсталиран видео надзор, али има уређај за позивање дежурног полицијског службеника. Просторија дежурне службе у којој се налази полицијски службеник који је задужен за безбедност лица која су на задржавању доста је удаљена од просторије за задржавање тако да наведена околност отежава адекватно обављање надзора над задржаним лицима, које, како наводе, управо због тога често обилазе.

Исхрану задржаним лицима обезбеђује ОЗ у Врању, а уколико се задржавају дуже од 24 часа изводе се у шетњу заједно са притвореницима.

1.

УТВРЂЕНО

У ОЗ у Врању у просторији која је намењена за задржавање лица нема видео надзора.

РАЗЛОЗИ

Просторије за задржавање које се непосредно физички не надзиру од стране полицијског службеника, морају имати уређаје за видео надзор и позивање полицијских службеника.⁵

ЦПТ сматра да обавеза чувања коју полиција има у односу на особе које држи у притвору укључује и одговорност да се обезбеди њихова сигурност и физички интегритет и да из тога произилази да је правилан надзор над притворским објектима интегрална компонента обавезе чувања коју је преузела полиција. Морају се предузети одговарајуће мере ради обезбеђења да особе у полицијском притвору увек буду у могућности да имају директан контакт са

⁵ Правилник о условима које треба да испуњавају просторије за задржавање лица ("Сл. гласник РС", бр. 34/2018), чл.7.ст.2.

чуварима. Делегације ЦПТ су у више наврата утврдиле да се полицијске ћелије налазе предалеко од канцеларија или радних места где се припадници полиције уобичајено налазе, и да нису опремљене никаквим средствима (нпр. систем позивања) који би омогућавао притвореним особама да привуку пажњу полицајца. Под таквим условима постоји велики ризик од различитих инцидената (насиље међу притвореницима; покушаји самоубиства; пожари итд.) на које се не би правовремено одговорило.⁶

ПРЕПОРУКА

ОЗ у Врању ће у спаваоници предвиђеној за полицијско задржавање поставити видео надзор како би се омогућио константан надзор над лицима која се у њима налазе.

За безбедност и остваривање права лица која се налази на задржавању у ОЗ у Врању задужен је полицијски службеник који о свим активностима које су у вези реализације задржавања телефонским путем обавештава полицијског службеника у седишту ПУ Врање, а ради уношења релевантних података у електронску евиденцију, односно записник о задржавању. По завршетку задржавања, задржаном лицу се односи записник о задржавању како би остварио увид у тачност унетих података што може потврдити својим потписом. Уколико лице одбије да то учини о томе се на самом записнику ставља забелешка.

РАЗГОВОР СА ПРИТВОРЕНИМ ЛИЦИМА

Током посете ОЗ у Врању у једној од просторија-спаваоница обављен је разговор са четири притвореника о начину на који су полицијски службеници поступали према њима, као и о томе да ли им је било омогућено остваривање права која им припадају.

Лица су навела да се не сећају да ли су на лицу места била усменим путем обавештена о својим правима, али су навела да су им обавештења о правима била уручена по довођењу у службене просторије ПУ Врање. Такође су навела да им је омогућено да обавесте трећа лица о лишењу слободе што су поједини и искористили, као и да су им ангажовани браниоци по службеној дужности. Једно лице је навело да су му службена лица постављала питања која су у вези са кривичним делом без присуства браниоца. Сва лица су навела да су након хапшења, а пре задржавања, била прегледана од стране лекара Дома здравља у Врању, да полицијски службеници нису присуствовали прегледима лекара, као и то да током задржавања нису имали потребу за лекарским прегледима.

Ни једно од тих лица није имало примедбе на поступање полицијских службеника током полицијског задржавања, једно лице је навело да су полицијски службеници били дрски према њему приликом хапшења, а друго лице да је психички малтретиран, вређан и застрашиван од стране криминалистичких инспектора Полицијске управе Ниш током боравка у службеним канцеларијама у Полицијској станици Бујановац. Поједини су навели да су према њима била употребљена средства за везивање током транспорта.

⁶ Нови стандарди ЦПТ-а у погледу полицијског притвора, прав. 48.

Поводом навода притворених лица о недозвољеном поступању полицијских службеника приликом примене полицијских овлашћења НПМ упућује овај Извештај и Комисији за спровођење стандарда полицијског поступања у области превенције тортуре како би наставила са активностима које предузимају у циљу подизања свести о забрани било ког облика неадекватног поступања према лицима лишеним слободе, а имајући у виду препоруку ЦПТ из Извештаја о посети Србији 2017. године да министар унутрашњих послова, директор полиције и начелници полицијских управа пошаљу снажну поруку да је неадекватно поступање према лицима лишеним слободе противзаконито, непрофесионално и да подлеже одговарајућим санкцијама, да ту поруку треба понављати у одговарајућим временским размацама на нивоу полицијских управа, као и да надлежни органи треба да обезбеде да сви наводи о неадекватном поступању буду предмет истраге, и да виши службеници сnose командну одговорност за своје обавезе.⁷

Сва лица са којима је тим НПМ обавио разговоре навела су да приликом првог прегледа по пријему у притвор у ОЗ у Врању нису скидали одећу, односно да су од стране лекара питани да ли имају повреде, а како их нису имали, лекар није ни обављао преглед тела без одеће. Такође су навели, да су питани за опште податке о свом здравственом стању, као и да им није мерена телесна тежина.

РАД СЛУЖБЕ ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ

Службу за здравствену заштиту чине лекар, који је специјалиста ургентне медицине ангажован по уговору о делу и медицински техничар. Лекар у ОЗ у Врању долази сваког другог дана, али по потреби долази и мимо тога, односно и викендом и празницима. У време посете присутан је био само медицински техничар са којим је обављен разговор и који је тиму НПМ дао све тражене информације.

У вези са првим лекарским прегледом, медицински техничар је навео да се обавља у прва 24 часа по доласку лица у притвор, да се лица не скидају у потпуности приликом обављања прегледа, односно да се то чини само уколико притворено лице, на питање да ли има повреде, одговори потврдно, као и то да се лекарски преглед не обавља у присуству немедицинског особља. Даље је навео да, уколико се приликом прегледа уоче повреде на глави и телу притвореног лица, подаци о томе се уносе у здравствени картон и усменим путем обавештава управник завода. Иако, према речима медицинског техничара, имају службени фотоапарат не употребљавају га за документовање повреда, не поседују ни мапе тела на којима би означавали место повреде. Увидом у поједине здравствене картоне НПМ је уочио и да се приликом првог прегледа не мери телесна тежина, иако телесна вага постоји у амбуланти, као и да у појединим случајевима изостаје податак о вредности крвног притиска.

Током посете ОЗ у Врању, медицински техничар је након увида у Протокол болесника обавестио тим НПМ да је једно притворено лице приликом првог лекарског прегледа у ОЗ у Врању навело да је добило „батине од полиције“. Имајући у виду наведено, тим НПМ је извршио увид у здравствени картон тог лица, као и у документацију коју су сачинили полицијски службеници ПС Владичин Хан који су према том лицу примењивали полицијска овлашћења.

У здравственом картону је убележен навод лица да је у притвору због напада на саобраћајног полицајца и да „има благе болове у пределу леве потколенице и у пределу вратног дела кичме“, а у објективном налазу лекар ОЗ у Врању је описао „у пределу

⁷ ЦПТ (2017) 63, Србија 2017, став 15 и 16.

леве потколенице огреботина 5x1 цм која је вероватно настала приликом (нечитко) са саобр.полицијом“, као и то да „других видљивих повреда по телу нема“.

У документацији која је у вези са применом полицијских овлашћења према наведеном лицу је, између осталог, забележено да је наведено лице, током спорног догађаја, напало полицијског службеника песницом у пределу груди и ногом у пределу стомака, након чега је изгубило равнотежу, пало и главом ударило о земљану подлогу. Такође је наведено да је лице након тога пружало активан отпор због чега су према њему употребљена средства принуде и то: употреба физичке снаге (кључ на лакат) и употреба средстава за везивање. У документацији је забележено и то да је лице, потом, доведено до Дома здравља у Владичином Хану где је прегледан од стране лекара који је у извештају навео да „именовани нема видљивих повреда насталих употребом средстава принуде“, као и да је одведен на преглед и у Здравствени центар у Врању где је прегледан од стране неуролога који је констатовао „лаке телесне повреде у виду нагњечења поглавине“.

На основу размотрене документације, НПМ може констатовати да нема довољно медицинских елемената који би указивали да је лице „добило батине од полиције“, али и то да преглед лекара ОЗ у Врању није био довољно детаљан, будући да лекар ОЗ у Врању, на првом прегледу, није уочио повреду поглавине коју је уочио неуролог приликом прегледа лица у Здравственом центру у Врању.

С тим у вези, НПМ истиче да је заводски лекар стручно медицинско лице коме лице лишено слободе може да укаже да је било изложено лошем поступању од стране службених лица и да објасни настанак евентуалних повреда, да здравствена служба у заводима за извршење кривичних санкција има важну улогу у борби против злостављања лица лишених слободе због чега НПМ упућује наредне препоруке.

2.

УТВРЂЕНО

Први прегледи лица лишених слободе нису детаљни.

РАЗЛОЗИ

Осуђени се фотографише, узимају му се отисци папиларних линија са прстију, мери се његова телесна тежина, висина, бележи лични опис, особени знаци, тетоваже, и друга обележја ако их има.⁸

Први здравствени преглед се састоји од визуелног прегледа тела осуђеника, узимања анамнестичких података, података о акутним и хроничним обољењима, провере и мерења основних телесних функција (дисање, притисак, моторика и сл.).⁹

Непосредно после пријема у завод, а најкасније у року од 24 часа, лекар обавља здравствени преглед притвореника. На захтев притвореника или због уочених здравствених сметњи током пријема, преглед се обавља без одлагања.

Први здравствени преглед се састоји од визуелног прегледа тела притвореника, узимања анамнестичких података, података о акутним и хроничним обољењима, провере и мерења основних телесних функција (дисање, притисак, моторика и сл.).

⁸ Закон о извршењу кривичних санкција ("Сл. гласник РС", бр. 55/2014 и 35/2019), члан 72.

⁹ Правилник о кућном реду казнено-поправних завода и окружних затвора ("Сл. гласник РС", бр. 110/2014 и 79/2016), члан 12.

Приликом првог прегледа отвара се здравствени картон притвореника и уносе се подаци до којих се дошло приликом првог прегледа.¹⁰

ПРЕПОРУКА

Први преглед лица лишених слободе у ОЗ у Врању ће укључивати преглед свих телесних предела без одеће, а ради откривања евентуалних телесних повреда које могу бити у вези са насилним поступањем према лицу.

У ОЗ у Врању сваком лицу лишеном слободе приликом првог лекарског прегледа лекар ће мерити телесну тежину и притисак.

3.

УТВРЂЕНО

У ОЗ у Врању лекар не документује уочене повреде на одговарајући начин.

РАЗЛОЗИ

Први здравствени преглед се састоји од визуелног прегледа тела притвореника, узимања анамнестичких података, података о акутним и хроничним обољењима, провере и мерења основних телесних функција (дисање, притисак, моторика и сл.).

У случају да се приликом прегледа из става 1. овог члана утврди постојање телесних повреда, лекар је дужан да, у складу са Законом о извршењу кривичних санкција (у даљем тексту: Закон), о томе достави писмени извештај управнику завода.¹¹

Подразумева се да ће са лицима која се доводе у затвор здравствени радник обавити детаљан разговор и физикални преглед чим то буде могуће по пријему. ЦПТ сматра да такав разговор/преглед треба обавити у року од 24 сата од пријема. Такав систематски медицински скрининг новопримљених лица неопходан је из различитих разлога; конкретније, ако се обави како треба, њиме се осигурава да све повреде које на себи имају дате особе – као и сви с њима повезани наводи – буду евидентирани без непотребног одлагања.¹²

Записник настао након медицинског скрининга поменутог у ставу 73. треба да садржи: и) изјаву које је дотично лице дало, а које су релевантне за лекарски преглед (укључујући његов/њен опис сопственог здравственог стања, као и све наводе о злостављању), ии) потпун извештај о објективним налазима лекара заснованим на детаљном прегледу, и иии) запажања здравственог радника у вези са тачкама и) и ии), уз назнаку поклапања било којих навода и објективних налаза лекара. Записник такође треба да садржи резултате обављених додатних прегледа, детаљне закључке специјалистичких консултација, као и опис терапије пружене због повреда и свих других обављених поступака. Евидентирање здравственог прегледа у случајевима трауматских повреда треба обављати на специјалном обрасцу предвиђеном у ту сврху, са шематским скицама тела на којима се могу означити трауматске повреде и које ће се чувати у здравственом досјеу лица лишеног слободе. Надаље, било би пожељно да се направе фотографије повреда, и те фотографије такође треба ставити у здравствени досје. Поред тога, потребно је водити засебан регистар повреда у коме ће се забележити све врсте уочених повреда.¹³

¹⁰ Правилник о извршењу мере притвора ("Сл. гласник РС", бр. 132), члан 12. став 1., 2., и 3.

¹¹ Правилник о извршењу мере притвора ("Сл. гласник РС", бр. 132), члан 12. став 2. и 4.

¹² СРТ/Inf(2013)29-part, тач. 73

¹³ СРТ/Inf(2013)29-part, тач. 74

ПРЕПОРУКА

У ОЗ у Врању лекар ће у медицинску документацију уносити одговарајуће констатације – да је извршен целокупни телесни преглед којим нису установљене телесне повреде, односно, када се овакве повреде установе исте морају бити описане.

Код постојања навода лица лишеног слободe о насилном поступању према њему и/или телесних повреда, лекар ће од лица узети изјаве о начину настанка повреда, повреде ће фотографисати и евидентирати у посебном обрасцу са мапом тела, а сачињене фотографије и мапа тела са повредама чуваће се у здравственом картону лица.

Код постојања телесних повреда потребно је у налазу лекара да се исте детаљније опишу у погледу величине, прецизније локализације, изгледа, броја и другог. На основу тако написаног налаза потребно је одредити врсту повреде, навести дијагнозу на латинским језиком, а у мишљењу по могућству прецизније одредити механизам њеног настанка, односно образложити мишљење о повезаности навода лица о настанку повреде .

У случају да лекар уочи повреде које указују на злостављање или лице лишено слободe наведе да је било злостављано, лекар ће о томе писмено обавестити управника, а ОЗ у Врању ће обавестити надлежно јавно тужилаштво. Тужилаштву ће се доставити и релевантна документација (писмена изјава, службене белешке, документација о повредама и друга).

**ПОЛИЦИЈСКА УПРАВА ВРАЊЕ - СЕДИШТЕ И ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА
СУРДУЛИЦА**

ПРОСТОРИЈЕ ЗА ЗАДРЖАВАЊЕ И САСЛУШАЊЕ ЛИЦА

ПУ Врање чине 6 ПС и то ПС Босилеград, ПС Бујановац, ПС Владичин Хан, ПС Прешево, ПС Сурдулица и ПС Трговиште. На целој територији ове полицијске управе постоји само једна просторија за задржавање и то у ПС Сурдулица. Полицијски службеници су навели да им то представља велики проблем у раду, као и да, у наредном периоду, очекују изградњу нових просторија за задржавање.¹⁴

Према наводима полицијских службеника у седишту ПУ Врање не постоји посебна просторија намењена и адекватно, аудио и/или видео, опремљена за саслушања које обављају криминалистички инспектори, као ни просторија посебно намењена за чување одузетих предмета који су у вези са кривичним делом, већ се предмети држе у металним касама и канцеларијама криминалистичких инспектора.

4.

УТВРЂЕНО

У седишту ПУ Врање не постоји посебна просторија за саслушање лица која је адекватно опремљена за ту намену (аудио и/или видео снимање саслушања).

¹⁴ према предлогу листе приоритета МУП-а предвиђена изградња 5 просторија за задржавање

РАЗЛОЗИ

Електронско (тј. аудио и/или видео) снимање полицијских информативних разговора представља важну додатну меру заштите против злостављања притвореника. ЦПТ са задовољством примећује да се увођење таквих система разматра у све већем броју земаља. Таква средства обезбеђују комплетан и аутентичан запис о поступку информативног разговора и тиме у великој мери олакшавају истрагу о било каквим тврдњама о злостављању. Ово је у интересу и особа које су злостављане од стране полиције и припадника полиције суочених са неоснованим тврдњама да су примењивали физичко злостављање или психолошке притиске. Електронско снимање полицијских информативних разговора, такође, смањује могућност да оптужени касније лажно поричу да су дали одређена признања.¹⁵

Собе за испитивање не само да треба да имају одговарајуће осветљење, грејање и вентилацију већ и да су опремљене тако да сви учесници у разговору имају сличне столице по стилу и удобности. Овлашћено лице које обавља разговор не треба да има доминантан (нпр. уздигнут) или удаљен положај у односу на осумњиченог. Уз то, просторија треба да буде окречена у неутралне нијансе.¹⁶

Органи Републике Србије треба да успоставе наменске просторије за саслушање, опремљене аудио и/или видео опремом за снимање полицијских саслушања.¹⁷

ПРЕПОРУКА

Министарство унутрашњих послова ће предузети активности у циљу обезбеђивања посебне просторије за саслушање лица у седишту ПУ Врање, опремљене техничком опремом за аудио и/или видео снимање поступака саслушања лица.

5.

УТВРЂЕНО

У седишту ПУ Врање не постоји посебна просторија намењена за чување одузетих предмета у вези са кривичним делом (предмети извршења кривичног дела и други предмети из кривичних истрага).

РАЗЛОЗИ

Да би се оповргле тврдње о недоличном поступању припадника полиције и ради отклањања потенцијалних извора опасности и за особље и за притворене особе, предмети који су одузети у циљу коришћења као доказног материјала треба да су увек прописно означени, заведени и да се чувају у просторији одређеној за ту намену. Сви други предмети горе поменуте врсте треба да се уклоне из полицијских просторија.¹⁸

Сав доказни материјал који се односи на предмете у истрази обавезно мора бити на одговарајући начин обележен, евидентиран, одлаган и чуван у засебном складном простору.¹⁹

¹⁵ Извод из 12. Општег извештаја [СРТ/Инф (2002) 15], тачка 36.

¹⁶ Извод из 12. Општег извештаја [СРТ/Инф (2002) 15], тачка 37.

¹⁷ ЦПТ (2017) 63, Србија 2017, став 16.

¹⁸ Извод из 12. Општег извештаја [ЦПТ/Инф (2002) 15], став 39.

¹⁹ ЦПТ, Србија 2011, став 15.

ПРЕПОРУКА

ПУ Врање ће обезбедити посебну просторију намењену за чување одузетих предмета у вези са кривичним делом.

У ПС Сурдулица постоји једна просторија за задржавање и у њој се задржавају лица до 12 и 24 часа по основу Закона о полицији, Закона о прекршајима и Закона о безбедности саобраћаја на путевима, као и лица чије је задржавање по истим основима одредила нека друга полицијска станица у саставу ПУ Врање. Уколико је ова просторија заузета, лица се спроводе у просторије притворске јединице ОЗ у Врању без обзира на основ задржавања. Лица која се задржавају по основу ЗКП, искључиво се задржавају у просторијама притворске јединице ОЗ у Врању.

Тим НПМ је обавио ноћну посету ПС Сурдулица. У време посете НПМ није било лица на задржавању. Просторија за задржавање се налази преко пута дежурне службе и предвиђена је за задржавање једног лица, одговарајућих је димензија, а радијатор је, по раније упућеној препоруци НПМ-а, узидан у зид просторије. Иако је постојећи радијатор зими у функцији, када је веома хладно радијатор не може довољно да загреје просторију, те се дешава да се лица не задржавају у просторији ПС већ се спроводе на задржавање у ОЗ у Врању. Прозор који се налази у просторији за задржавање је од непробојног стакла, не може се отворити те не омогућава доток свежег ваздуха, тако да ваздух допире преко отвора са решеткастом плочом који се налази изнад улазних врата од просторије. На наведеном отвору налазе се и неонске сијалице које недовољно осветљавају просторију и не омогућавају читање. Будући да је у време посете била ноћ, није се могао проверити интензитет дневне светлости у просторији за задржавање, али према наводима полицијских службеника природно осветљење је довољно добро за читање.

Зидови су окречени, али је на зиду уз лежај у појединим деловима присутна влага. У време посете тима НПМ, на лежају у просторији за задржавање налазио се тањи душек-струњача и једно ћебе без навлаке. Мокри чвор се не налази у просторији за задржавање тако да се лице изводи до тоалета који је уједно и тоалет за полицијске службенике и делује дотрајало, али одржавано.

6.

УТВРЂЕНО

У просторији за задржавање у ПС Сурдулица нема дотока природног ваздуха, а вештачко осветљење не омогућава читање без сметњи за вид.

На појединим деловима зида уз лежај присутна је влага.

РАЗЛОЗИ

Просторије за задржавање морају имати доток свежег ваздуха, који се обезбеђује природним проветравањем или адекватним уређајем за вентилацију.²⁰

Просторије за задржавање морају бити чисте, суве, загрејане у складу са климатским приликама и довољно осветљене природним и вештачким светлом које омогућава читање без сметњи за вид.²¹

²⁰ Правилник о условима које треба да испуњавају просторије за задржавање лица ("Сл. гласник РС", бр. 34/2018), чл. 5

²¹ Правилника о условима које треба да испуњавају просторије за задржавање лица ("Сл. гласник

ПРЕПОРУКА

ПУ Врање предузеће потребне активности у циљу унапређења материјалних услова у просторији за задржавање у ПС Сурдулица.

7.

УТВРЂЕНО

У ПС Сурдулица, у просторији за задржавање лежај није у потпуности опремљен са постељином.

РАЗЛОЗИ

Просторије за задржавање које су намењене за задржавање лица дуже од 12 часова, морају бити опремљене посебним лежајем са постељином, која се састоји од: душека, јастука, јастучнице, чаршава, ћебади и навлаке за ћебе, за свако задржано лице.²²

ПРЕПОРУКА

ПС Сурдулица обезбедиће комплетну постељину за лежај у просторији за задржавање.

У просторији за задржавање нема уређаја за позивање полицијског службеника, али се задржано лице може непосредно надzirати преко малог прозора на зиду који дели просторију за задржавање од просторије дежурне службе.

Видео надзор у просторији за задржавање постоји, али нема могућности снимања и чувања снимљеног материјала већ приказује просторију у реалном времену, а обавештење о постојању видео надзора налази се на видном месту. Имајући у виду да је законом²³ прописани рок за подношење притужбе лица које сматра да су му поступањем или пропуштањем поступања запосленог при вршењу службених задатака повређена људска и мањинска права и слободе, 30 дана од дана када се притужена радња догодила, НПМ сматра да би у циљу превенције тортуре и истраге случајева неадекватног поступања, ради утврђивања релевантних чињеница, било неопходно обезбедити техничку опрему потребну за чување видео записа у трајању не краћем од 30 дана.

8.

УТВРЂЕНО

Видео надзор у просторији за задржавање у ПС Сурдулица нема могућност чувања видео записа.

РАЗЛОЗИ

У контексту превенције и истраге случајева неадекватног поступања, потребно је обратити пажњу на бољу покривеност системима видео надзора, скупа са обезбеђењем заштите снимака и одговарајућом политиком архивирања забележеног/снимљеног материјала.²⁴

РС", бр. 34/2018), члан 4

²² Правилник о условима које треба да испуњавају просторије за задржавање лица ("Сл. гласник РС", бр. 34/2018), чл. 3. ст. 1.

²³ Закон о полицији ("Сл. гласник РС", бр. 6/2016, 24/2018 и 87/2018), члан 234. ст. 1.

²⁴ ЦПТ Србија, 2011, став 37

У притужбеном поступку притужбу решавају руководиоци организационе јединице Министарства у којој ради притуженик (у даљем тексту: руководиоци) и Комисија за решавање притужби (у даљем тексту: Комисија). Притужбе поднете у року од 30 дана од дана када се притужена радња догодила решавају се у притужбеном поступку.²⁵

Проверавање притужбе обухвата све радње и поступке којима се проверавају релевантне чињенице и околности у вези са наводима из притужбе, а нарочито поступање и последице поступања притуженика које је предмет притужбе. Руководилац је дужан да у притужбеном поступку размотри све расположиве документе, обави потребне разговоре и оствари целовит увид у поступање притуженика на које се притужба односи.²⁶

ПРЕПОРУКА

МУП ће предузети потребне мере како би видео надзор у ПС Сурдулица чувао видео записе у трајању не краћем од 30 дана.

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ДОВЕДЕНИХ И ЗАДРЖАНИХ ЛИЦА

У погледу остваривања права доведених и задржаних лица, службена лица у седишту ПУ Врање и ПС Сурдулица су навела да се та лица, о својим правима, обавештавају усменим путем на лицу места, као и уручивањем писаног обавештења о правима непосредно по доласку у службене просторије. Један примерак обавештења о правима полицијски службеници уручују лицу, а други примерак то лице потписује, након чега се одлаже у предмет о задржавању. Уколико лице одбије да то учини, полицијски службеник о томе ставља напомену на самом обавештењу. У предметима у које је остварен увид затечена су писана обавештења која су била потписана од стране лица или је уписана напомена да је лице одбило да је потпише.

Такође, према речима полицијских службеника, лицима се непосредно по довођењу у службене просторије омогућава да обавесте треће лице (чланове породице или др.) о томе да су доведени односно да им је одређено задржавање, и то лично путем службеног телефона, а у записник о задржавању уносе податак о томе које је лице обавештено, односно уколико задржано лице не жели никога да обавести, то констатују у записнику о задржавању. Уколико лице жели да ангажује браниоца по свом избору, полицијски службеници контактирају изабраног браниоца, односно позив упућују Адвокатској комори Србије путем оформљеног „Кол центра“, у ситуацијама када је потребно поставити браниоца по службеној дужности.

Према наводима полицијских службеника сваком лицу током задржавања, на његов захтев и без одлагања, омогућава се остваривање права на лекарски преглед, тако што их прегледа лекар Здравственог центра Сурдулица, односно Службе хитне медицинске помоћи Дома здравља Врање. Такође, службена лица у седишту ПУ Врање и ПС Сурдулица су навела да се свако лице, пре отпочињања задржавања, прегледа од стране лекара ради утврђивања способности лица за задржавање. У седишту ПУ Врање преглед се обавља у једној од службених просторија, а по правилу полицијски службеници не присуствују прегледу, осим на захтев лекара из безбедносних разлога, када ту околност забележе у записнику о задржавању. Извештај лекара о обављеном прегледу полицијски службеници не одлажу у предмет о задржавању, али се број протокла под којим је заведен тај извештај уписује у решење о задржавању и записник о задржавању. У ПС Сурдулица, према наводима службених лица, лекарским

²⁵ Правилник о начину поступања у току притужбеног поступка ("Сл.гласник РС", бр.54/2017), члан 2. ст. 1. и 3.

²⁶ Правилник о начину поступања у току притужбеног поступка, чл. 8. став 2.

прегледима не присуствују, осим ако то лекар затражи, којом приликом воде рачуна да се налазе у близини али тако да могу видети лекара и задржано лице, али не и чути садржину разговора, након чега, сачињену потврду о здравственој способности лица да се задржи, потписују и полицијски службеник и лекар. Податак о томе да ли су присуствовали лекарском прегледу евидентирају у наведеној потврди. Према наводима службених лица у обе организационе јединице, задржано лице има право да одбије преглед лекара у ком случају се та чињеница евидентира у записнику о задржавању, односно потврди.

Што се исхране тиче, према наводима службених лица ПС Сурдулица, обезбеђује им се сува храна. Иако имају могућност вршења непосредног надзора над задржаним лицем пракса су и чести обиласци имајући у виду да су то најчешће лица која су у алкохолисаном стању.

Пре отпочињања задржавања, од лица се одузимају предмети којима би могла повредити себе или другог, оштетити имовину, или их употребити за покушај бекства. Предмети се пописују и сачињава се потврда о привремено одузетим предметима, коју лице од кога се предмети одузимају својеручно потписује. Привремено одузети предмети одлажу се у кутију у дежурној служби, а по завршетку задржавања лицу се издаје потврда о привремено враћеним предметима које задржано лице потписује. Уколико лица одбију да потпишу сачињене потврде о томе се саставља напомена на самој потврди.

УВИД У ПРЕДМЕТЕ О ЗАДРЖАВАЊУ ЛИЦА И УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ПРИНУДЕ

Тим НПМ је остварио увид у поједине предмете о задржавању у седишту ПУ Врање и ПС Сурдулица. Уочено је да предмети садрже релевантну документацију, односно обавештење о правима, решења о задржавању, записнике о задржавању и потврде о привремено одузетим и враћеним предметима, све потписане од стране задржаног лица или са забелешком да је лице то одбило да прими, односно потпише.

У ПС Сурдулица, остварен је увид у предмет о задржавању страног држављанина у којем је, између осталог, затечено решење о задржавању по ЗКП до 48 сати и обавештење о правима доведеног и задржаног лица на српском језику, које није садржало права ухапшеног, није било потписано од стране задржаног лица, нити је на обавештењу о правима констатовано да је лице одбило да прими обавештење или да га потпише.

9.

УТВРЂЕНО

У ПС Сурдулица, писано обавештење о правима се не уручује свим задржаним лицима.

РАЗЛОЗИ

Окривљени има право да: 1) у најкраћем року, а увек пре првог саслушања, подробно и на језику који разуме буде обавештен о делу које му се ставља на терет, о природи и разлозима оптужбе, као и да све што изјави може да буде коришћено као доказ у поступку; 2) ништа не изјави, ускрати одговор на поједино питање, слободно изнесе своју одбрану, призна или не призна кривицу; 3) се брани сам или уз стручну помоћ браниоца у складу са одредбама овог законика; 4) његовом саслушању присуствује бранилац; 5) у најкраћем могућем року буде изведен пред суд и да му буде суђено непристрасно, правично и у разумном року; 6) непосредно пре првог саслушања прочита кривичну пријаву, записник о увиђају и налаз и мишљење вештака; 7) му

се осигура довољно времена и могућности за припремање одбране; 8) разматра списе и разгледа предмете који служе као доказ; 9) прикупља доказе за своју одбрану; 10) се изјасни о свим чињеницама и доказима који га терете и да износи чињенице и доказе у своју корист, да испитује сведоке оптужбе и захтева да се, под истим условима као сведоци оптужбе, у његовом присуству испитају сведоци одбране; 11) користи правна средства и правне лекове; 12) предузима друге радње када је то одређено овим закоником.

Орган поступка је дужан да пре првог саслушања окривљеног поучи о правима из става 1. тач. 2) до 4) и тачка б) овог члана.

Ухапшени, поред права из члана 68. став 1. тач. 2) до 4) и тачка б) и став 2. овог законика, има право да: 1) одмах на језику који разуме буде обавештен о разлогу хапшења; 2) пре него што буде саслушан, има са браниоцем поверљив разговор који се надзире само гледањем, а не и слушањем; 3) захтева да без одлагања о хапшењу буде обавештен неко од чланова његове породице или друго њему блиско лице, као и дипломатско-конзуларни представник државе чији је држављанин, односно представник овлашћене међународне организације јавноправног карактера, ако је у питању избеглица или лице без држављанства; 4) захтева да га без одлагања прегледа лекар кога слободно изабере, а ако он није доступан, лекар кога одреди јавни тужилац, односно суд.²⁷

Лице које се задржава обавештава се усмено и уручивањем писаног обавештења на матерњем или језику који разуме о његовим правима, и то: 1) да буде обавештено о разлозима задржавања; 2) да буде поучено да није дужно ништа да изјави, а да све што изјави може бити у законом прописаном поступку употребљено против њега као доказ; 3) на браниоца по свом избору, да неометано обави разговор са браниоцем, да бранилац присуствује његовом саслушању; 4) да буде обавештено да ће се бранилац одредити по службеној дужности, ако га само не изабере, када је то законом обавезно; 5) да се о времену и месту задржавања обавести лице по његовом избору, дипломатско конзуларни представник државе чији је држављанин или представник одговарајуће међународне организације ако је лице избеглица или лице без држављанства; 6) да се без одлагања о задржавању обавести лице или орган старатељства ако је потребно обезбедити заштиту или старање о детету или другим лицима о којима се стара задржано лице; 7) да неометано контактира са дипломатско конзуларним представником своје државе, односно представником одговарајуће међународне организације; 8) да га прегледа лекар; 9) на исхрану и непрекидни осмочасовни одмор; 10) да покрене поступак пред надлежним полицијским или правосудним органима ради испитивања законитости задржавања или надокнаде штете.

Полицијски службеник ће задржаном лицу уручити писано обавештење из става 1. овог члана.

После уручења обавештења из става 2. овог члана, полицијски службеник ће задржано лице позвати да потпише примерак обавештења. Ако задржано лице одбије да прими обавештење или одбије да га потпише или је неписмено, полицијски службеник ће наведено констатовати на обавештењу.

ПРЕПОРУКА

ПС Сурдулица ће у будућем раду задржаним лицима уручивати писана обавештења о правима доведеног и задржаног лица на матерњем језику или језику који разумеју, а у случајевима када се лица задржавају по основу ЗКП, задржаном лицу ће уручивати писано обавештење о правима које ће садржати и права ухапшеног.

²⁷ Законик о кривичном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014 и 35/2019) чл. 68 и 69.

У случајевима када задржано лице одбије да прими и/или потпише писано обавештење о правима то ће се констатовати на самом обавештењу.

У истом предмету, према подацима из решења и записника о задржавању произилази да је почетак задржавања рачунат од 14,30 часова, иако је у извештају о примени полицијског овлашћења довођење то овлашћење примењено од 13,20 до 14,30.

10.

УТВРЂЕНО

У предмету о задржавању лица по ЗКП, почетак задржавања није правилно рачунат.

РАЗЛОЗИ

Доношење решења о задржавању и поступање по жалби на донето решење врши се у складу са законом на основу којег је задржавање одређено.²⁸

Лице ухапшено у складу са чланом 291. став 1. и чланом 292. став 1. Законика о кривичном поступку, као и осумњиченог из члана 289. ст. 1. и 2. тог законика, јавни тужилац може изузетно задржати ради саслушања најдуже 48 часова од часа хапшења, односно одазивања на позив.²⁹

Време задржавања лица се рачуна од момента започињања примене полицијског овлашћења довођење када су се стекли услови за задржавање у прекршајном поступку, односно од момента хапшења или одазивања на позив када су се стекли услови за задржавање у кривичном поступку.³⁰

ПРЕПОРУКА

У ПС Сурдулица у решењима о задржавању по ЗКП, као почетак задржавања уносиће се моменат хапшења или одазивања на позив када су се стекли услови за задржавање у кривичном поступку.

Такође, увидом у предмет уочено је да записник о задржавању није потписан од стране задржаног лица, нити је од стране полицијског службеника констатовано да је лице одбило да потпише и из којих разлога. Према наводима полицијских службеника, није реч о изолованом пропусту у конкретном случају већ да до овога долази увек када се лица задржавају на основу ЗКП у ОЗ у Врању. Наиме, полицијски службеник који је задужен за безбедност и остваривање права задржаног лица у ОЗ у Врању, о свим активностима које су у вези са задржавањем лица, обавештава полицијског службеника у ПС Сурдулица телефонским путем ради уношења релевантних података у записник о задржавању који се у електронском формату води у ПС Сурдулица. Електронски записник се закључује са податком о времену када је завршено задржавање и тек након тога се израђује његов писмени отправак. Имајући то у виду, задржана лица приликом пуштања на слободу немају могућност да преузму и потпишу записник о задржавању.

²⁸ Закон о полицији („Сл. гласник РС“, бр. 6/16, 24/18 и 87/2018), чл. 86. ст. 2.

²⁹ Законик о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014 и 35/2019), члан 294. став 1.

³⁰ Правилник о полицијским овлашћењима („Сл. гласник РС“, бр. 41/2019), члан 32.

Исти проблем се јавља и када се у ПС Сурдулица задржавају грађани којима је задржавање одређено у другим полицијским станицама.

Иако НПМ разуме да је разлог оваквог поступања полицијских службеника објективне природе, сматра да би се исте могле превазићи коршћењем електронске комуникације, односно путем е-маил, или телефакса.

11.

<p>УТВРЂЕНО</p> <p>У ПУ Врање није омогућено свим задржаним лицима да потпишу и преузму примерак записника о задржавању.</p>
<p>РАЗЛОЗИ</p> <p><i>Записник о задржавању лица потписује полицијски службеник који је лице задржао и задржано лице.</i></p> <p><i>Примерак записника се уручује задржаном лицу.</i></p> <p><i>Ако задржано лице одбије да прими примерак записника или одбије да га потпише, полицијски службеник ће о томе сачинити забелешку на записнику.³¹</i></p>
<p>ПРЕПОРУКА</p> <p>ПУ Врање предузеће активности са циљем да се свим лицима која су била на задржавању уручују записници о задржавању.</p>

У седишту ПУ Врање, у два предмета о задржавању у које је тим НПМ остварио увид записници о задржавању лица до 48 сати нису садржали податке о обедовању нити о обиласцима задржаног лица од стране полицијског службеника, а у ПС Сурдулица, у два предмета о задржавању до 12, односно 24 часа у записницима нема података о обедовању задржаних лица која су у задржавању била непуних 7 односно 9 сати, односно напомена да им је оброк био понуђен и да су га одбили.

12.

<p>УТВРЂЕНО</p> <p>У седишту ПУ Врање и ПС Сурдулица, записници о задржавању не садрже све податке.</p>
<p>РАЗЛОЗИ</p> <p><i>Лице које се задржава обавештава се усмено и уручивањем писаног обавештења на матерњем или језику који разуме о његовим правима, и то: на исхрану и непрекидни осмочасовни одмор.³²</i></p> <p><i>Записник о задржавању лица садржи податке о оствареним правима задржаног лица.³³</i></p>

³¹ Правилник о полицијским овлашћењима ("Сл. гласник РС", бр. 41/2019), члан 38. став 2.,3. и 4.

³² Правилник о полицијским овлашћењима ("Сл. гласник РС", бр. 41/19) чл. 29. став 1. тачка 9.

³³ Правилник о полицијским овлашћењима("Сл. гласник РС", бр. 41/19) чл. 111. став 1. тачка 5.

Задржаном лицу омогућиће се исхрана, и то три оброка дневно (доручак, ручак, вечера) у одговарајућим временским интервалима, што укључује и право на посебну исхрану из здравствених разлога или верских убеђења.

Задржаном лицу ће се обезбедити један оброк у року од шест сати од момента задржавања, а у случају да задржавање траје дуже од 12 сати, лицу ће се обезбедити три obroka.³⁴

Надзор над задржаним лицима у просторијама за задржавање лица, по правилу, врше полицијски службеници који су за то посебно оспособљени.

Надзор над задржаним лицима у просторијама за задржавање, полицијски службеник врши повременим обиласком и разговором са задржаним лицем.³⁵

ПРЕПОРУКА

ПУ Врање-седиште ће, у будућем раду, у записнике о задржавању, уносити податке о остваривању права на исхрану, као и податак о евентуалном одбијању задржаног лица да обедује.

ПУ Врање-седиште ће у будућем раду у записнике о задржавању уносити податке о томе када су полицијски службеници обишли задржано лице као и напомене у вези са тим уколико постоје.

У једном од предмета о задржавању које је одредила ПС Сурдулица, у потврди о здравственој способности лица за задржавање убележено је да су полицијски службеници били присутни здравственом прегледу, али без напомене да је то било на захтев лекара.

13.

УТВРЂЕНО

У ПС Сурдулица потврде о способности лица да буде задржано не садрже податак о томе да су полицијски службеници присуствовали лекарском прегледу на захтев лекара.

РАЗЛОЗИ

Полицијски службеници, само по захтеву медицинског особља, из разлога безбедности медицинског особља, могу присуствовати здравственом прегледу лица и то полицијски службеник истог пола као и лице које се прегледа.³⁶

ПРЕПОРУКА

У ПС Сурдулица, полицијски службеници ће, уколико лекар затражи њихово присуство лекарском прегледу који обавља над доведеним и задржаним лицем, то и констатовати у потврди која се сачињава, односно записнику о задржавању или службеној белешци.

Тим НПМ је извршио увид у поједине предмете о употреби средстава принуде, и то физичке снаге. Извештаји су садржали податке о законском основу за употребу средстава принуде, описе догађаја, начин примене полицијских овлашћења, радње лица у току употребе средстава принуде, податке о томе да том приликом код лица

³⁴ Правилник о полицијским овлашћењима ("Сл. гласник РС", бр. 41/19) чл. 37. став 1. и 2.

³⁵ Правилник о полицијским овлашћењима ("Сл. гласник РС", бр. 41/19) чл. 35. став 1. и 2.

³⁶ Правилник о полицијским овлашћењима ("Сл. гласник РС", бр. 41/2019), члан 36. ст. 3

нису настале повреде, као и друге околности и чињенице које су од значаја за оцену оправданости и правилности употребе средстава принуде. У поменутиим предметима, након спроведеног поступка оцене оправданости и правилности употребљених средстава принуде, примена физичке снаге је оцењена оправдана и правилна.